

Pašvaldības aģentūras “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs”

2021.gada publiskais pārskats

Vispārīgā informācija

Pašvaldības aģentūras „Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” (CKTC) darbības mērķis ir rūpēties par kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un to izmantošanu sabiedrības izglītošanai, tādējādi veicinot tūrisma un kultūras nozaru attīstību Cēsu novadā.

Aģentūra darbojas atbilstoši “Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030”, Cēsu novada attīstības programma 2013.-2019. (pagarināta līdz 2021.), “Cēsu novada kultūras attīstības stratēģija 2030”, aģentūras darbības stratēģijā 2016.-2019.gadam (pagarināta līdz 2021.) un aģentūras ikgadējā darba plānā noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem.

Aģentūras darbības stratēģijā ir noteikti galvenie darbības virzieni, lai īstenotu “Cēsu novada kultūras attīstības stratēģija 2030” definēto vīziju: “Daudzveidīgs, laikmetīgs un pieejams kultūras piedāvājums sabiedrībai, to garīgi bagātinot un veicinot tās atvērtību un radošumu. Izteikta vietējo kopienu pašorganizēšanās spēja gan tautas mākslas un amatiermākslas kolektīvos, gan dažādās individuālās iniciatīvās. Augstvērtīgs kultūras tūrisma piedāvājums, kura pamatā ir kultūras mantojums un kultūras tradīcijas, kultūras pasākumu dažādība, kuru klātbūtne vērojama ikdienā pilsētvīdē. Kultūras pasākumu negatīvās ietekmes uz vidi mazināšana”. Tie ir :

- 1) saglabāt, pētīt un popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu,
- 2) nodrošināt kultūras piedāvājumu novada iedzīvotājiem un viesiem,
- 3) radīt iespēju kultūras procesos līdzdarboties Cēsu novada iedzīvotājiem,
- 4) attīstīt tūrisma Cēsu novadā,
- 5) veikt efektīvu aģentūras saimniecisko darbību.

1. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana

1.1. Cēsu pils apsaimniekošanas programmas īstenošana

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas ietvaros veikti **Cēsu pils priekšpils rietumu torņa iekšsienu konservācijas** darbi, kuru rezultātā ir nostiprināts torņa DA un DR plakņu mūrējums. Pakāpenisku kultūrvēsturiski vērtīgās būves konservāciju paredzēts turpināt arī nākamajos gados.

Plānojot Cēsu pils restaurācijas projekta 2. kārtas realizāciju, 2021. gadā restaurācijas arhitekts Artūrs Lapiņš **sagatavojis četrus konservācijas būvprojektus**: “Ziemeļu korpusa konservācija”, “Grāvja un tilta celtnes, D aizsargsienu konservācija”, “Pils dārza vārtu uz Torņa ielu restaurācija”, “Dienvidu korpusa pagraba izolācija”, kā arī līdz mūsdienām saglabājušās **vēsturiskās apdares konservācijas**

programmu. Šo, iepriekšējos gados sagatavotu un vēl izstrādes stadijā esošu konservācijas tehnisko projektu realizāciju plānots uzsākt 2023. vai 2024. gadā.

Lai nodrošinātu pārdomātu un plānveidīgu Cēsu pils pārvaldību un tās ilgtspējīgu attīstību, sagatavots **Cēsu pils pārvaldības plāns (2021-2027)**, kas apstiprināts Cēsu novada domē un saskaņots Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē. Dokumentā iekļauts pils un tās pārvaldības vēstures pārskats, sniegts esošās situācijas raksturojums, definēta pils attīstības vīzija un noteiktas vērtības, kas pamato Cēsu pils nozīmību. Pārējās nodaļās sniegts iespējami plašs un daudzpusīgs pils darbības jomu izklāsts, pievēršoties konservācijas, izpētes, interpretācijas, pieejamības, drošības un vides aizsardzības jautājumiem.

1.2. Cēsu Vēstures un mākslas muzeja krājuma uzturēšana un papildināšana

Nozīmīgākais notikums 2021.gadā Cēsu Vēstures un mākslas muzeja (turpmāk Muzejs) ir muzeja darbības akreditācija uz nākamajiem 5 gadiem un **Vidzemes reģionālā muzeja statusa iegūšana**. Lai sagatavotos akreditācijai un reģionālā muzeja statusa pieteikumam, tika izstrādāta Muzeja stratēģija un virkne muzeja ikdienas darbu reglamentējošu dokumentu, kā arī veikts nozīmīgs darbs gan vēstures pētniecības, krājuma saglabāšanas, komunikācijas jomās, tika sniegts metodiskais atbalsta citiem muzejiem.

Muzeja krājums 2021.gadā papildināts ar 1355 vienībām, kopā krājumā tiek **uzglabātas 166 095 vienības**. Ārpus Muzeja priekšmeti deponēti un eksponēti 28 vietās (muzeji, kultūras mantojuma institūcijas utt.) – kopumā **655 vienības**, kas ir par 204 vienībām vairāk kā 2020.gadā. Šobrīd muzeja deponēto priekšmetu skaits ir lielākais starp pašvaldību muzejiem Latvijā. Muzejs no savā krājuma deponē tik daudz priekšmetu, cik visi Vidzemes reģiona muzeji kopā ņemot, tādējādi parādot muzeja krājuma daudzpusību un nozīmi Latvijas vēstures kontekstā.

Nozīmīgākie jaunieguvumi 2021.gadā:

- Vērpjamais ratiņš - Reiņa Kaudzītes darināts;
- Kārļa Baltgaila glezna - Dabas ainava, 1965.g. (neraksturīga K. Baltgailim);
- Fotogrāfijas ar Vienības laukuma zudušo apbūvi;
- Digitālais krājums par Gaujas Nacionālo parku;
- Latvijas nacionālais karogs, kas izkārts 1988. g. 11. novembrī pie SPK Galdniecības ēkas Gaujas ielā;
- Atradumi, kas iegūti arheoloģisko izrakumu laikā Pils ielā 1 (2021.gads) - Arheoloģiskās izpētes laikā iegūtie atradumi datējami ar 16. - 20. gs. Atradumos lielā skaitā keramikas, stikla lauskas, dzīvnieku kauli, fajansa trauku lauskas, monētas, kaula un metāla priekšmeti.
- Vēstule ar vēstījumu par Cēsu pilsmuižas īpašniekam grāfam Emanuelam fon Zīversam piederoša koka nama Cēsīs, Pils ielā 7 nojaukšanu un mūra nama uzcelšanu 1900.-1901. gadā. Vēstījums atrasts aizkorķētā zaļa stikla pudelē 2021. gada oktobra sākumā, remontējot Pils ielas 7 nama 1. stāva grīdu. Pudeli ar vēstījumu, neatvērtu, muzejam dāvināja nama tagadējais īpašnieks Gints Čudorāns.

Lielākā daļa muzeja krājuma glabājas Cēsīs, Gaujas ielā 6 un J.Poruka ielā 8. Telpas ir daļēji piemērotas nacionālas nozīmes muzeja priekšmetu uzglabāšanai, jo pēc muzeja akreditācijas komisijas atzinuma, to tehniskais stāvoklis apdraud krājuma saglabātību un drošību, kā arī krājuma glabātavas ir nepiemērotas no darba drošības viedokļa. 2021. gadā iegūtas papildus telpas krājuma glabāšanai – Gaujas ielā 8, kas atļāvis daļu restaurēto priekšmetu no J.Poruka ielas 8 un jaunieguvumus novietot glabāšanai tam piemērotās telpās, kurās var nodrošināt priekšmetiem nepieciešamo mikroklimatu, un tās pilnībā atbilst noteikumiem par nacionālā krājuma saglabāšanu.

Ar krājuma materiāliem muzeja lasītavā Gaujas ielā 6 un L.Skolas ielā 6 ir strādājuši 673 interesenti, izmantojot **5832** vienības. Izmantoti ir par 3516 krājuma priekšmetiem vairāk kā

2020.gadā. Telpu specifikas dēļ ir iespējams nodrošināt vienlaicīgu apmeklējumu 1-2 apmeklētājiem, un ir nepieciešama šo telpu turpmāka labiekārtošana. Lielu ietekmi uz krājuma apmeklētāju skaitu radījusi arī Covid-19 pandēmija, jo periodiski muzeja krājums ir bijis slēgts apmeklētājiem. Pagājušajā gadā muzeja krājuma klātienē apmeklējums bija liegts vairāk kā 6 mēnešu garumā. Tomēr ir notikusi aktīva komunikācija ar pētniekiem un apmeklētājiem digitāli, sniedzot konsultācijas attālināti un izsūtot materiālus elektroniski.

Cēsu Muzeja priekšmetu rādītava Skolas ielā 6 ir pieejama grupām pēc iepriekšējas pieteikšanās, kā galveno mērķauditoriju izvirzot izglītības iestādes, tomēr Covid -19 pandēmija ir krasi samazinājusi klātienē apmeklējumu. Ir izveidotas 2 jaunas tiešsaistes programmas (Latvijas kara vēsture un Kultūras mantojums Cēsīs) skolēniem, kas ir palīdzējušas uzturēt kontaktu ar skolu jaunatni un turpināt iesaistīties skolēnu izglītošanas procesos. COVID19 ierobežojumu un nelielās kvadrātūras dēļ, individuālam apmeklējumam priekšmetu rādītava 2021.gadā piedāvāta netika.

2021.gadā veiksmīgi turpināts darbs pie muzeja priekšmetu digitalizācijas programmas īstenošanas. Piesaistot papildus finansējumu un darbinieku, **digitalizētas 3154 krājuma vienības** (salīdzinot 2020.gadā – 1592). Tik pat intensīvi darbs tiks turpināts arī 2022.gadā, tādejādi palielinot krājuma pieejamību interesentiem un pētniekiem no jebkuras vietas pasaulē.

Krājuma esības pārbaudē apstrādātas 8635 vienības. Covid-19 pandēmijas rezultātā, iesaistot un apmācot dīkstāvē esošos Pils apmeklētāju centra darbiniekus, bija iespēja intensificēt tieši krājuma darbu, kas arī izskaidro veiksmīgi palielinājušos esības pārbaudēs pārbaudīto vienību skaitu. Krājuma darbā nozīmīgā ir 2021.gadā izstrādātā papildus programmatūra Cēsu muzeja krājuma tūlītējam eksportam pēc ievadīšanas no vietējās datu bāzes uz Kopkatalogu, kas ievērojami veicina krājuma pieejamības nodrošināšanu un radījusi interesi citu pašvaldību muzejos.

Cēsu Vēstures un mākslas muzejā piesaistītas 2 restauratoras (katra uz pusslodzi) papīra priekšmetu un metāla/arheoloģisko priekšmetu specialitātēs, kuras uz prombūtnes laiku aizvieto metāla priekšmetu restauratori. Tā ir iespēja 2021.gadā īpašu akcentu likt uz papīra priekšmetiem un restaurēt muzeja karšu – plānu kolekciju un turpināt darbu pie arheoloģisko priekšmetu restaurācijas/konservācijas. Restaurācija/konservācija veikta 186 krājuma priekšmetiem – 6 koka, 24 papīra un 156 arheoloģiskā metāla (2020.gadā- 110), kā arī pēc Raunas pagasta pasūtījumu veikta Raunas pilsdrupās atrasto arheoloģisko priekšmetu restaurācija.

1.3. Cēsu novada vēstures izpēte un popularizēšana

2021.gadā ir veikts nozīmīgs darbs Cēsu vēstures pētniecībā, un popularizēšanā – izveidots mūžizglītības tiešsaistes **kurss pieaugušajiem “Dzimtas pētniecība. Ar ko sākt?”**. Muzeja speciālisti kopā ar lektori un dzimtas pētniecības praktiķi Agnesi Lūsi izveidoja 6 nodarbību ciklu, kuru mērķis bija rosināt iedzīvotājus pētīt ne vien savu dzimtu, bet arī savas dzīvesvietas vēsturi. Piemēru un praktisko nodarbību nodrošināšanai tika izmantoti Muzeja krājuma materiāli. Ņemot vērā lielo pieprasījumu, kursi gadā tika organizēti 2 reizes, un tos apmeklēja 64 interesenti.

Pēc vairāku gada pārtraukuma Muzejs 2021.gadā koordinēja arheoloģiskos izrakumus un **arheoloģisko izpēti Cēsu vecpilsētā** Pils ielā 1. Muzejs finansējumu piesaistīja, piesakot projektu Valsts Kultūrkapitāla fondam, arheoloģisko izpēti vadīja arheoloģes Liēna Ritere un Laura Lēgere. Arheoloģiskajos izrakumos piedalījās 61 dalībnieks, un process norisinājās 2 mēnešus, kuru laikā piesaistīja gan aktīvu vietējo iedzīvotāju, skolu uzmanību, gan mediju interesi un noslēdzās ar lekciju par izrakumu gaitā iegūtajiem arheoloģiskajiem materiāliem. Pateicoties organizētajiem izrakumiem, Cēsu senpilsēta ir ieguvusi Latvijas 2022.gada arheoloģiskā pieminekļa statusu un to, ka 2022.gada septembrī muzejā norisināsies starptautiskā ICOMOS arheoloģijai veltītā konference. Arheoloģiskie izrakumi turpināsies arī 2022.gadā.

2020.gadā Muzeja radītā izstāde “Laika liecinieki”, kuras veidošanā tika iesaistīts plašs cēsnieku loks, bija viena no 12 nominantiem Latvijas muzeju biedrības 2021. gada balvai. Tā ieguva žūrijas atzinību kā veiksmīgākā vietējās kopienas iesaistes aktivitāte.

2021. gadā ar Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu sagatavots izdošanai “**Cēsu pils rakstu**” ceturtais sējums. Grāmatā iekļauti jaunākie pētījumi par arheoloģisko izrakumu laikā atrastajām senlietām – baltmāla pīpēm (Ilze Reinfeldē), leduspiešiem (Eduards Plankājs) un ugunsieroču laides inkrustācijas elementiem (Viesturs Āboltiņš), kā arī apkopotas atziņas, kas gūtas, pētot pils dienvidu torni (Ilmārs Dirveiks) un reprezentācijas telpas pilī (Agnese Bergholde-Volfa un Kristofers Hermanis). Krājumā būs iekļauti arī vēsturnieku Agra Dzeņa, Tāļa Pumpuriņa, Juhana Krēma un Tīnas Mallas Krēmas pētījumi. “Cēsu pils rakstu” sastādītājs un atbildīgais redaktors ir aģentūras Viduslaiku pils nodaļas vadītājs Gundars Kalniņš.

2021. gadā Cēsu pils par atbildīgi, profesionāli un kvalitatīvi veiktiem saglabāšanas darbiem saņēmusi prestižo “Europa Nostra” žūrijas atzinību. “Europa Nostra” konkursā ik gadu tiek izcelti un godināti Eiropas mērogā ievērojamākie sasniegumi kultūras mantojuma jomā. Cēsu pils ir tikai otrais Latvijas kultūras piemineklis, kas līdz šim nominācijā “Saglabāšana” saņēmusi “Europa Nostra” reprezentablās žūrijas augsto novērtējumu.

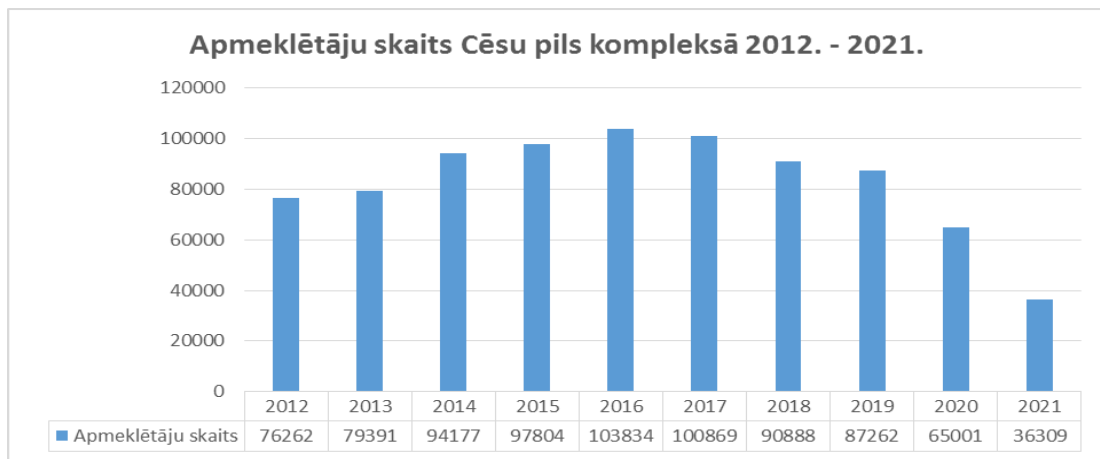
Pārskata periodā Muzeja pētnieku publicējuši 2 **zinātniskie pētījumus** un nolasījuši 3 **zinātniskos referātus**, tādejādi tikai daļēji sasniedzot uzstādītos rezultātīvos rādītājus. 2021.gadā Muzejs rīkojis **28** dažāda veida un formāta **pasākumus** – 1991.gada Barikāžu 30. gadu atceres dienu, represēto piemiņas pasākumus, izstāžu atklāšanas, lekcijas, izziņošanas pasākumus u.c.

Muzejs darbojas ārējā finansējuma piesaistīšanā. Valsts Kultūrkapitāla fonda projektu konkursos **2021.gadā piesaistīti EUR 27 490.00** sekojošu muzeja projektu realizācijai: Cēsu pils vēsturiskās apdares konservācijas programmas sagatavošanai, izstādes "Latvijas valsts ģerbonim-100" īstenošanai, arheoloģisko izrakumu Cēsīs Pils ielā 1 veikšanai, izstādes "Zili baltās pasaules valdzinājums. Britu dekolētais fajanss Latvijā" kataloga izdošanai.

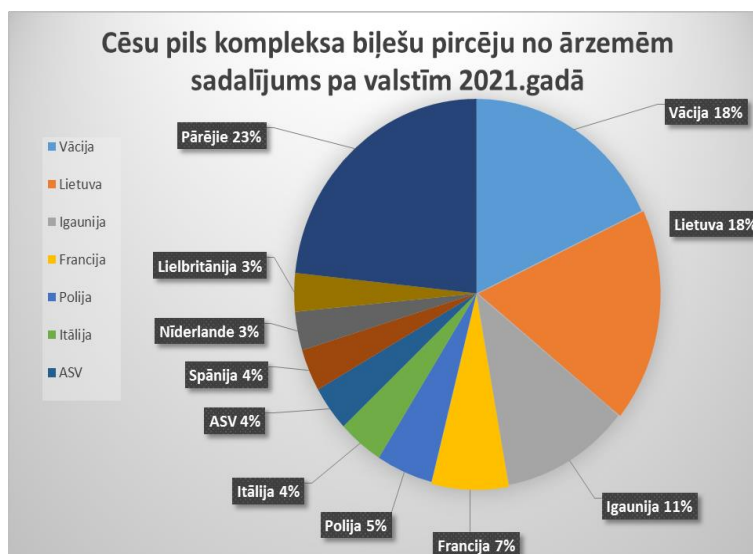
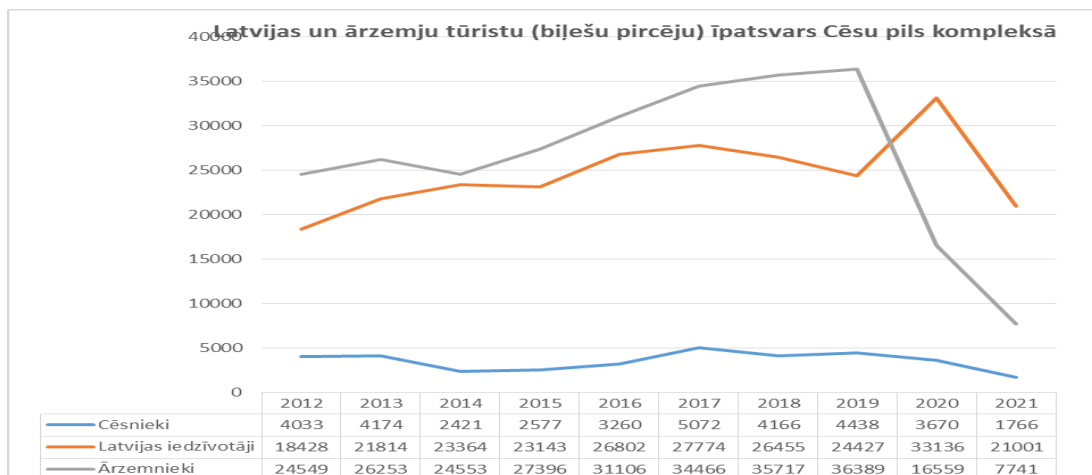
1.4. Kultūras mantojuma un vēstures izglītojošais darbs

Cēsu Pils komplekss, kurā ietilpst Cēsu Izstāžu nams, Cēsu Vēstures un mākslas muzejs, Viduslaiku pils un Pils dārzs, visa gada garumā ir atvērts apmeklētājiem, piedāvājot izziņāt Cēsu vēsturi, kā arī aktīvi līdzdarboties dažādos pasākumos, meistarklasēs un izglītojošajās programmās. 2021. gadā **pils kompleksu apmeklēja 36309 viesi**, kas ir par 44,14% mazāk, nekā 2020. gadā. Par 17774 ir samazinājies biļešu pircēju skaits.

Pils kompleksa apmeklētāju samazinājums skaidrojams ar COVID-19 izplatību Latvijā un visā pasaulē, un mērķtiecīgi ierobežotu cilvēku mobilitāti. 2021. gadā COVID-19 izplatīšanās ierobežošanas pasākumu laikā Cēsu pils komplekss apmeklētājiem bija slēgts divus periodus: no 1. janvāra līdz 5. maijam un no 21. oktobra līdz 16. novembrim ieskaitot (muzejs slēgts 169 no 356 gada dienām). No 6. maija līdz 8. jūnijam apmeklētājiem atvērts bija tikai pils dārzs. Laikā, kad Cēsu pils komplekss bija atvērts, tika samazināts apmeklējuma dienu skaits par 1 – 2 dienām nedēļā, kā arī tika ierobežota apmeklētāju plūsma, nedrīkstēja rīkot pasākumus un seminārus, nebija atļauti grupu un skolēnu apmeklējumi.

Pils kompleksu 2021.gadā apmeklējuši **8860 bezmaksas apmeklētāji**. Cēsu pils kompleksa cenrādī norādīto bezmaksas apmeklētāju grupas: 1.,2. grupas invalīdi; bērni līdz 7 gadu vecumam; bērni vecumā līdz 16 g. (iegādājoties ģimenes biļeti); Cēsu novada izglītības iestāžu audzēkņi, mediju un tūroperatoru vizīšu dalībnieki; publisko pasākumu apmeklētāji; oficiālās delegācijas; konferenču dalībnieki; Latvijas muzeju darbinieki. Bet salīdzinājumā ar 2020.gadu tas ir mazāk par 49.64%.

2021.gadā no tiem, kas apmeklēja pils kompleksu kā tūrisma objektu **74.63% ir bijuši Latvijas iedzīvotāji, bet 25.37% ir no ārvalstīm**. No visiem pils kompleksa Latvijas apmeklētājiem 2021. gadā 7.76% bijuši cēsnieki, savukārt 2020. gadā tie bija 9.97%. Pils kompleksu ir apmeklējuši tūristi no **75 valstīm**.

2021.gadā interesentiem tika piedāvātas 7 teatralizētās programmas, kas tika novadītas **25 reizes**, kas ir par 62,69% mazāk nekā 2020.gadā. Kopā tās apmeklēja **509 interesenti**. Populārākās no tām “Zemnieku dzīres”, “Pieņemšana pie Livonijas ordeņa mestra Valtera fon Pletenberga” un “Viduslaiku kāzas” pieaugušo mērķauditorijai, “Viduslaiku spēles” skolēnu grupām.

2021. gadā ir novadītas **167 ekskursijas**, kas ir par 36.98% mazāk nekā 2020.gadā. 2021. gadā kopā ar gidu Cēsu vēsturi iepazīnuši **2624 interesenti**. Ekskursijas tiek piedāvātas latviešu, krievu, vācu un angļu valodās.

Cēsu Vēstures un Mākslas muzeja izstādes Jaunajā pilī 2021.gadā			
Datums	Vieta	Izstādes nosaukums	Apmeklētāji 2021.
09.06.-29.08.21.	Bēniņu zāle	”Večella. Kostīmmākslas zelta fonds”	13405
02.09.21.-30.09.22.	Bēniņu zāle	”Zili baltās pasaules valdzinājums. Angļu dekolētais fajanss”	2066
09.06.-29.08.21.	Semināru zāle	”Jānis Doreds. Izcilais foto un kino reportieris 20. gadsimta pasaulē.”	13405
17.11.21.-28.02.22.	Semināru zāle	”Latvijas valsts ģerbonim – 100” un audiogids	660

Cēsu Vēstures un Mākslas muzejs ir nodrošinājis muzejpedagoģiskās nodarbības skolēniem klātienē un tiešsaistē. Kopumā 2021.gadā ir novadītas 58 izglītojošās nodarbības 1273 dalībniekiem, no kurām 43 izglītojošās nodarbības ir novadītas tiešsaistē, bet 13 klātienēs nodarbībās muzejā. Salīdzinot ar 2020. gadu izglītojošo nodarbību skaits palielinājies par 3 vienībām, nodarbības apmeklējuši par 15 skolēniem vairāk nekā 2020.gadā. 2021. gadā tika izveidotas 2 jaunas muzejpedagoģiskās tiešsaistes nodarbības – “Latvijas karoga vēsture”, kas 2021. gadā novadītas 4 reizes un tajās kopā piedalījušies 50 dalībnieki un “Kultūras mantojums Cēsīs”, kas novadīta 1 reizi un tajā kopā piedalījās 16 dalībnieki. 2021.gadā tika izveidota arī 1 jauna klātienēs muzejpedagoģiskā programma skolēniem “Atrodi muzejā” – novadītas 2 nodarbības 46 skolēniem.

Cēsu Vēstures un mākslas muzeja piedāvājumu individuālajiem apmeklētājiem - izlaušanās istaba “Cēsu kauju leģendas” 2021.gadā izmantoja 8 reizes, kur kopā piedalījās 41 dalībnieks.

2021. gadā tika izveidotas 5 tiešsaistes erudīcijas spēles - “1991. gada barikādes Rīgā”, “Atminiet jūs, ļautiņis!”, “Lieldienu olu kaujas”, “Cēsu kaujas” un “18. novembris - Latvija” programmā “Kahoot”, kurās kopā piedalījās 731 dalībnieks.

2021. gadā Cēsu pils kompleksā tika iznomātas telpas/teritorija 11 laulību ceremonijām un 4 semināriem. Diemžēl, COVID19 izplatības ierobežojumu ietekmē, kas liedza cilvēkiem pulcēties, 52% no 2020.gadā rezervētajiem semināriem un saviesīgajiem pasākumi, kā piemēram dzimšanas dienas un kāzas, tika atcelti, kā arī jaunas rezervācijas tekošajā gadā netika veiktas.

2021.gada jūlija un augusta nedēļas nogalēs Cēsu pils amatnieku darbnīcās apmeklētāji varēja sastapt autentiskos viduslaiku tērpos ģērbtus seno amatu meistarus: kokvirpotāju, kurpnieci, kalēju, podnieku, kaula un raga griezēju, rokdarbnieci, tāšu pinēju un citus amatniekus. Pils vēsturi un tās iedzīvotāju ikdienas dzīves norises varēja izzināt arī viduslaiku virtuves dārzā pie pils dārznieces un aktivitāšu laukumā pie spēļu meistara.

Lai uzlabotu Cēsu pils pieejamību cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem, ir izveidots virtuāls pils apskates maršruts. To veido 20 augstas izšķirtspējas 360 grādu panorāmas, kas sniedz iespēju virtuāli paviesoties visās apmeklētājiem pieejamās pils daļās, arī torņu iekštelpās. Virtuālo tūri bagātina tekstuāli, audiovizuāli izziņas resursi, kas ļauj iepazīt pils nozīmīgākās arhitektoniskās vērtības un atklāt pārsteidzošus stāstus par šķietami maznozīmīgām detaļām. Digitālais rīks ir pieejams Cēsu pils apmeklētāju centrā uzstādītā skārienekrānā un vietnē www.cesupils.lv/360ture. Projekts īstenots ar

Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "KultūrELPA" finansiālu atbalstu. Tehnisko risinājumu izstrādājis uzņēmums "Ocean Multimedia".

Cēsu Viduslaiku pilī jau otro sezonu bija apskatām Dienvidu torņa multimedialā ekspozīcija "**Dzīve uz pulvermucas**", kas apmeklētājiem pieejama vasaras sezonā. No 2021. gada 9.jūnija līdz 1. novembrim Viduslaiku pils Rietumu tornī jau trešo sezonu bija skatāma multimedialā izstāde "**Cēsu pils stāsts**", to kopumā apskatīja 17382 maksas apmeklētāji, kas ir par 39.92% mazāk kā 2020.gadā.

2021. gadā, lai ievērotu valstī noteiktos izplatības ierobežošanas noteikumus un pasākumus, kuru starpā tika aizliegts rīkot lielus publiskos pasākumus, Cēsu pils kompleksā nenorisinājās "Latvijas Tautasdziesmu nakts", "Leģendu nakts Jaunajā pilī", Kultūras mantojuma diena Cēsu muzejā, Ziemassvētku dzīres un citi Ziemassvētku pasākumi. To vietā tika radīti vairāki mazāku formu un saturā daudzveidīgi pasākumi gan klātienē brīvdabā, gan digitālā formātā. Ikgadējā **Latvijas gidu informatīvā diena** notika tiešsaistē, un tajā piedalījās 63 praktizējoši Latvijas gidi.

22.jūnijā norisinājās ikgadējais Cēsu kauju rekonstrukcijas pasākums. Ievērojot visus ierobežojumus un nosacījumus, tas netika koncentrēts vienā vietā, bet gan organizēts kā orientēšanās spēle, kā arī Pils parkā notika vēsturnieku diskusija, kura tika pārraidīta tiešsaistē internetā. Savukārt, attīstot Hanzas pilsētu savienības tēmu, mazākā apmērā kā iepriekš tika organizēts Hanzas tirgus Cēsu pilsētas svētku ietvaros, kura laikā tika īpaši izceltas viduslaiku tradīcijas, amatniecība un tirdzniecības process.

1.5. Dziesmu un deju svētku tradīcijas uzturēšana

Cēsu Kultūras centra paspārnē uz 2021. gada beigām darbojās **15 Dziesmu un deju svētku kustības kolektīvi** (ja izdala bērnu deju kolektīvus "Mazais Randiņš", "Randiņš" un "Randiņš Studija" – 17 kolektīvi):

- 1) Cēsu teātris,
- 2) senioru koris "Ābele", jauktie kori "Cēsu Pils koris", "Vidzeme", "Beverīna" un "Wenden",
- 3) tautas deju ansamblis "Raitais Solis" un vidējās paaudzes deju kolektīvs "Raitais Solis", vidējās paaudzes deju kolektīvs „Saulgrieži”, bērnu un jauniešu tautas deju kolektīvs "Randiņš" (pirmsskolas, skolas vecuma un jauniešu grupas), senioru deju kolektīvs "Dzirnas" un vidējās paaudzes deju kolektīvs „Vaive" (Vaives pagastā),
- 4) pūtēju orķestris "Cēsis",
- 5) tautas vērtes kopa "Dzietī".
- 6) lietišķās mākslas studija "Vaives amatu māja"

Kolektīvos **kopā darbojas 495 dalībnieki**. Neskatoties uz to, ka 2021.gadā Covid-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ amatiermākslas kolektīvu darbība bija ļoti apgrūtināta un lielākā daļa plānoto pasākumu tika atcelti, Cēsu amatiermākslas kolektīvi spēja pielāgoties apstākļiem un darbojās attālināti, individuālās nodarbībās un mēģinājumos mazākās grupās. Vasaras sezona tika aizvadīta aktīvi, rīkojot gan brīvdabas mēģinājumus, gan piedaloties radošos projektos, gan citādi, uzturot sava kolektīva garu, ievērojot epidemioloģiskās drošības noteikumus.

Cēsu Kultūras centra kolektīvi piedalījušies **22 pasākumos Cēsis un Vaives pagastā**, un **14 notikumos citviet Latvijā**. Cēsu teātris piedalījās Latvijas amatiermākslas kolektīvu iestudējumu skatē "Gada izrāde 2020", iegūstot III pakāpi. 2021.gada nogalē pirmizrādi piedzīvoja kamerizrāde "Kompanjoni". TDK "Randiņš" piedalījās XII skolu jautatnes deju svētkos "Svētki ir tur, kur esam mēs" un lielkoncerta "Saulē vijā zelta rotu" filmēšanā. Vaives Amatu māja sagatvoja divas izstādes "Lins" un "Covid laika darbi". Vairāku Cēsu Kultūras centra koru diriģenti piedalījās brāļiem Kokariem veltītajā koncertā "BrāļiBrāļi" Mežaparka lielajā estrādē Rīgā. Koris "Beverīna" augustā piedalījās brāļiem Kokariem veltītajā koncertā Gulbenē un 15. Latvijas koru saietā Meņģeļos, Brāļu Jurjānu jubilejai par godu

septembrī. Amatiermākslas kolektīvi 2021.gadā aktīvi iesaistījušies gadskārtu, valsts svētku un “Cēsis 815” pasākumu norisēs, piedaloties filmēšanās, kā arī veidojot īpašus svētku sveicienus Cēsu novada iedzīvotājiem.

Lai nodrošinātu papildus kvalitatīvas apmācības iespējas kolektīvu vadītājiem un dalībniekiem, un veicinātu viņu motivāciju darboties kolektīvos, Cēsu Kultūras centrs noorganizējis 2 meistarklases attālinātā formātā kolektīvu vadītājiem un dalībniekiem: runas meistarklase ar Zani Daudziņu un dejas meistarklasi ar Dagmāru Bārbali.

2021.gadā amatiermākslas nozarei tikai noteikti ļoti dažādi, mainīgi Covid-19 ierobežojumi, kas būtiski ietekmēja amatiermākslas kolektīvu mēģinājumu procesu. Līdz 2021.gada marta beigām mēģinājuma process tika organizēts tikai attālināti. No aprīļa mēģinājumi varēja notikt tikai ārtelpā grupā līdz 10 personām. No maija beigām kolektīvi drīkstēja mēģināt iekštelpā un ārtelpā grupā līdz 20 personām. Jūlijā mēģinājumu norise jau varēja tikt plānota nedaudz lielākā skaitā, bet iekštelpā tikai vakcinētas/pārslimojušas personas, pārējie tikai ārtelpā. No 15.oktobra tika ierobežots dalībnieku skaits līdz 20 personām un palielināts nepieciešamais telpas izmērs – 15 m² uz vienu dalībnieku. No 21.oktobra līdz 14.novembrim mēģinājuma process klātienē tika aizliegts un kolektīvi strādāja tikai attālinātā režīmā. No novembra vidus vakcinētas/pārslimojušas personas varēja atgriezties klātienē mēģinājumos telpās līdz 20 personām, ievērojot noteiktos 15m² uz personu.

Visu gadu Cēsu Kultūras centra kolektīvu vadītāji spēja reaģēt uz pārmaiņām un adaptēja mēģinājumu procesu valstī noteikto ierobežojumu ietvarā, t.i. tika organizētas individuālās nodarbības, tika vadīti mēģinājumi attālināti tiešsaistes platformās (piemēram, Zoom), tika sūtīti dalībniekiem audio un video faili plānotā repertuāra apguvei attālināti. Darba process nebija viegls un ilgtermiņā grūti īstenojams, bet, lai saglabātu Dziesmu un deju svētku tradīciju un kolektīvu darbību ilgtermiņā, svarīgi bija rast veidus kā kolektīviem turpināt darboties un saglabāt gan vadītāju, gan dalībnieku saikni ar kolektīvu, lai, kad mēģinājumi varēs atsākties pilnā apjomā, kolektīvos būtu pietiekams skaits dalībnieku.

Lai veicinātu attīstību un motivētu kolektīvus darboties, jau otro gadu tika pasniegtas Cēsu Kultūras centra ceļojošās balvas. Cēsu Kultūras centra balva “Skatuve” tiek pasniegta kolektīvam, kuram izdevies visvairāk publiski uzstāties vai piedalīties citos projektos Cēsu novadā un par 2020.gadā paveikto to saņēma pūtēju orķestris “Cēsis”. Savukārt balva “Pārsteigums” tiek pasniegta kolektīvam, kurš pagājušajā gadā negaidīti pārsteidzis un spējis paveikt, ko negaidītu. Par 2020.gada veikumu balvu saņēma Vaives amatu mājas meistares. Balvas tika pasniegtas kopīgā amatiermākslas kolektīvu pasākumā attālinātā formātā platformā zoom.

2. Kultūras piedāvājuma veidošana Cēsu novada iedzīvotājiem un viesiem

2.1. Daudzveidīgs un plašs kultūras pakalpojumu klāsts Cēsu novadā

Covid-19 pandēmijas dēļ 2021.gads bija izaicinājumiem pilns, tomēr, ņemot vērā iepriekšējā gada pieredzi, tika rasti risinājumi, lai Cēsu novada iedzīvotājiem kultūras norises būtu pieejamas.

Liieldienas novadā tika atzīmētas ar kultūrvēsturiskiem orientēšanās maršrutiem pa Cēsu Pils parku kājām gājējiem un pa Cēsu novada teritoriju auto braucējiem, kurus kopā apmeklēja 1800 cilvēki. Savukārt, 4.maijā iedzīvotājiem bija pieejama “Pastaiga Brīvības ielā”, kur ar pārsteiguma sveicieniem piedalījās gan profesionāli mākslinieki, gan Cēsu Kultūras centra amatiermākslas kolektīvi. Maršrutā visu laiku klātesoši bija ~ 200 cilvēki.

Pilsētas svētku “Cēsis 815” ieskaņā tika izveidots 8 raidījumu cikls “Pielaiko Cēsis”, kas tuvāk iepazīstināja ar kultūrvēsturiskām vietām Cēsis - Gaujmalu, Bērzaini, Vācu kapiem, Cīruļšiem,

Neredzīgo kvartālu, Vaivi, Raiskuma krogu, Ruckas muižu un parku. Raidījumi tika pārraidīti kanālā ReTV, kur sasniedza 229 950 skatījumu skaitu un Cēsu sociālo tīklu profilos. Svētki "Cēsis 815" norisinājās 2021.gada 17.jūlijā, kuros tika nodrošināti gan klātienē koncerti dažādās vietās pilsētā, gan tiešraide visas dienas garumā televīzijas kanālā ReTV un Cēsu sociālo tīklu kontos. Visi svētku notikumi tikai rīkoti ievērojot Covid-19 pandēmijas ierobežojumus, kas bija izaicinājums, gan no loģistikas plānošanas un tehniskā nodrošinājuma puses, gan cilvēku resursu un emocionālā viedokļa. Klātienē koncertus apmeklēja 1060 cilvēki, svētku tiešraidei televīzijas kanālā "ReTV" un internetā bija 68 000 skatījumi.

Atzīmējot Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienu, no 18. līdz 20.novembrim Cēsu pilsētvidē tika izveidota multimedāla performance "Visi ceļi guņiem pilni", kuru apmeklēja aptuveni 5000 apmeklētāji. Ziemassvētku noskaņas pilsētā tika radītas ar īpašiem izbraukumu koncertiem un pārsteigumu sveicieniem Adventes svētdienās, ar kuriem tika aptverti dažādi Cēsu dzīvojamie kvartāli, kuros bija vismaz 650 klausītāju, bet sasniegtās auditorijas skaits varētu būt daudz lielāks.

2021.gada nogalē, pielāgojoties spēkā esošajiem Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem, tika radīts Jaunā gada šovs no Cēsīm "Saucam kopā Jauno!" kā atskats uz 2021.gada notikumiem Cēsu novadā. Šis raidījums televīzijas kanālā "ReTV" un Cēsu novada pašvaldības sociālo tīklu kontos sasniedza 107 679 skatījumu skaitu.

2021. gads kultūras jomā Cēsu novadā tāpat kā visā pasaulē aizvadīts **Covid-19 pandēmijas aizsegā**. Lai gan daudzi plānotie pasākumi tika atcelti vai pārcelti, tomēr virkne pasākumu tika īstenoti, elastīgi pielāgojoties jaunajiem apstākļiem un mainīgajiem Covid-19 pandēmijas izplatības ierobežojumiem, meklējot jaunus formātus pasākumu norisei, tostarp tika organizēti tiešsaistes pasākumi digitālajā vidē un tiešraides kanālā ReTV. 2021.gadā kopā rīkoti **52 pasākumi Cēsu pilsētā un Vaives pagastā** (no tiem 22 ar amatiermākslas kolektīvu dalību, no tiem 12 pasākumi Vaives pagastā), kopā sasniedzot **20 645 apmeklētājus, 409 423 tiešsaistes skatītājus un 454 dalībniekus**.

Organizēti tradicionālie **gadskārtu pasākumi** – Lieldienas, Ielīgošanas pasākums Riekstu kalnā, Miķeļdienas ražas svētki un Ziemassvētku pasākumi.

Cēsu Kultūras centrs rūpējies par **kultūras piedāvājumu prioritārajām mērķgrupām** – senioriem un ģimenēm ar bērniem, rīkojot gadskārtu pasākumus, Cēsu teātra izrādes, koncertu ImKas sapņu grāmata, Ziemassvētku muzikālos sveicienus namu pagalmos, Ziemassvētku koncerta apmeklējumu senioriem un citus notikumus.

Cēsu Kultūras centrs piesaistījis papildus finansējumu projektam "ImKas sapņu grāmata IV" saņemot līdzfinansējumu no sponsoriem 1500,00 EUR apmērā un līdzfinansējumu no KKF Vidzemes kultūras programmas 2730,00 EUR apmērā. Svētku "Cēsis 815" rīkošanai no sponsoriem tika piesaistīti 6500 EUR.

Latvijas valsts simtgades projektu ietvaros 2021.gadā Cēsīs bija paredzēts realizēt noslēdzošo projektu muzikālā hronika "1919.Visgarākā diena". Bet ņemot vērā epidemioloģiskās drošības noteikumus un valstī izsludināto ārkārtējo stāvokli 2021.gada oktobrī, projekta īstenošana tika atcelta, saskaņojot izmaiņas ar Kultūras ministriju. Līdz ar to Latvijas valsts simtgades programmas notikumi ir noslēgušies.

Cēsu Izstāžu namu 2021. gadā apmeklējuši 5082 apmeklētāji no kuriem 775 ir bijuši skolēni. Lielākā daļa skolēnu ir no Cēsu mākslas skolas, Alfrēda Kalniņa mūzikas vidusskolas Cēsu Draudzīgā aicinājuma ģimnāzijas, Cēsu Valsts ģimnāzijas, Cēsu 1. pamatskolas un Cēsu pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņi, kuri izstāžu apmeklējumu izmanto mācību procesā.

Cēsu Vēstures un Mākslas muzeja izstādes Cēsu Izstāžu namā 2021.gadā		
Datums	Izstādes nosaukums	Apmeklētāji 2021.
09.06.-18.07.21.	“Jēkabs Strazdiņš (1905-1958). Darbi un kolekcija” (t.sk. virtuālā izstāde)	1041
23.07.-05.09.21.	“Ungārijas apslēptie dārgumi”	2611
15.07.-05.09.21.	Pēteris Sidars. Juris Petraškevičs. "Aktīvā kustība"	
10.09. - 31.10.21.	Latviešu vecmeistaram Nikolajam Karagodinam 100. Gleznu izstāde "Latvijas ainavas"	819
	Tautas lietišķās mākslas un amatniecības izstāde "ĀDA (R)ĀDA"	
4.11. - 30.12.21.	Vizuālās mākslas konkursa izstāde "Cēsu novada mākslas balva"	552

Jau otro gadu Izstāžu namā norisinājās **Cēsu profesionālo mākslinieku konkurss** un izstāde “Cēsu Mākslas balva”. Konkursa mērķis ir radīt laikmetīgus un sociāli aktīvi ievirzītus mākslas darbus, veicināt un materiāli atbalstīt Cēsu novada mākslinieku radošo darbību, popularizēt Cēsu pilsētas un novada profesionālos māksliniekus un viņu radītos darbus, kas pārstāv visus vizuālās mākslas žanrus – glezniecību, grafiku, tēlniecību, keramikas, metāla, ādas, stikla mākslu un citas tehnikas. Šogad izstādē piedalījās 24 ar Cēsīm un Cēsu novadu saistītie mākslinieki, kopā izstādot 48 darbs. Tos vērtēja profesionāla žūrija un arī skatītāji.

2021. gadā rīkots ikgadējais **Cēsu novada kultūras projektu konkurss** daudzveidīga kultūras piedāvājuma veidošanai novadā. Rīkoti 2 konkursi (martā un jūlijā), un finansiāls atbalsts 15 000,00 EUR apmērā tika piešķirts Cēsu novadam nozīmīgu 18 projektu īstenošanai dažādās kultūras jomās (koncerti, izstādes, vides mākslas objektu radīšana, izrādes, grāmatu izdošana u.c.), kas tapuši pēc nevalstisko organizāciju un privātas iniciatīvas. Covid-19 pandēmijas radīto ierobežojumu un apgrūtinājumu dēļ vairāku projektu īstenošanas termiņi tika pagarināti. Viens projekts netika īstenots.

Kultūras saturu novadā papildinoši piedāvājumi tiek realizēti arī **Ruckas muižā**. Neskatoties uz COVID19 pandēmijas ierobežojumiem, biedrība “Ruclka mākslas fonds”, kuram ir piešķirtas ēkas apsaimniekošanas funkcijas, rada iespēju noorganizēt virkni aktivitāšu - vasaras skolas, sarunu vakarus, meistarklases, izstādes pilsētvidē, kā arī nodrošināja rezidences iespējas dažādu jomu māksliniekiem.

2.2. Svētku un festivālu rīkošana Cēsu novadā

Turpinot ikgadējo tradīciju, arī 2021. gadā iedzīvotāju lokālpatriotisma veicināšanai tika rīkoti pilsētas svētki “**Cēsis 815**”. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas izplatību un ar to saistītos ierobežojumus, svētku formāts tika pielāgots spēkā esošajiem MK noteikumiem, lai tie būtu pieejami pēc iespējas plašākam iedzīvotāju lokam, aptverot dažādas mērķauditorijas grupas. Pirmo reizi svētkos tika iesaistīti arī pēc ATR (Administratīvi teritoriālās reformas) Cēsu novadam pievienotie pagasti, veidojot sižetus par nozīmīgām vietām tajos un filmējot arī muzikālos priekšnesumus. Svētki tika organizēti sadarbībā ar vietējām organizācijām, māksliniekiem un uzņēmējiem, sniedzot atbalstu Covid-19 pandēmijas izraisīto ekonomisko un emocionālo seku negatīvās ietekmes mazināšanai. Svētki “Cēsis 815” 2021.gadā tika rīkoti īstenojot programmu četrās sadaļās:

1. Raidījumu cikls “Pielaiko Cēsis” no maija līdz jūlijam televīzijas kanālā ReTV un Cēsu pašvaldības sociālo tīklu kontos. 8 raidījumi par dažādām kultūrvēsturiskām vietām Cēsīs. Skatījumu skaits: 229 950.

2. Svētki “Cēsis 815” 17.07.2021. Svētku tiešraide televīzijas kanālā “ReTV” un internetā. Paraleli tiešraide tika translēta uz 2 ekrāniem pilsētvidē (Pils laukums un Vienības laukums), kur svētku tiešraidi dienas garumā vēroja vairāki tūkstoši cilvēku. Tiešraides skatījumu skaits kanālā ReTV: 68 000.

3. Svētku “Cēsis 815” klātienē koncerti - E.Gluzonova un bērnu popgrupa “Hey”, Cēsu pils koris, mūzikas grupa “Colt”, A.Vitoliņa un “Cēsu saksofonu kvartets”, Mārtiņš Kanters, Vidzemes

kamerorķestris (diriģents Andris Veismanis), Aija Andrejeva un Alise Siliņa, grupa "Astro'n'out". Apmeklētāju skaits klātienē koncertos – 1060 saskaņā ar epidemioloģiskajiem noteikumiem.

4. Svētku pikniks Cēsu pils dārzā svētdienā ar dziesminieku Kārli Kāzāku un aktrisi Ilzi Lieckalniņu. Klātienē apmeklētāju skaits: 270.

Svētku kulminācijai tika īpaši radīta audiovizuālā performance uz Cēsu Sv.Jāņa baznīcas fasādes "Mana sirds, mans ezers", kas savu pirmizrādi piedzīvoja svētku ieskaņā piektdien un, ko pilsētas viesiem bija iespēja vērot nedēļas nogalēs līdz pat oktobra beigām.

Gada sākumā turpinājās darbs pie projektu ideju izstrādes kultūras programmai, piedaloties darba grupā, gatavojot Cēsu pieteikumu konkursā pretendējot uz **Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027** titulu. Pieteikums jūnija sākumā tika iesniegts Kultūras ministrijā, jūlijā sekoja pieteikuma prezentācija starptautiskajai žūrijai, pieslēdzoties attālināti no Cēsu Viduslaiku pils Mestra zāles. Cēsu pieteikums neiekļuva konkursa 2.kārtā, bet pieteikumā iekļauto programmu daļējā apjomā plānots īstenot 2025.gadā.

2021.gadā otro reizi tika rīkots aģentūras iniciēts **Cēsu novada festivālu un sabiedriski nozīmīgu kultūras pasākumu projektu konkurss**, kurā konkursa kārtībā saskaņā ar nolikumu tika sadalīti 50 000 EUR, **atbalstot 9 projektu norisi Cēsīs**. Arī lielo festivālu norisi būtiski ietekmēja Covid-19 pandēmija. Reaģējot uz ierobežojumiem, tika veiktas izmaiņas festivālu programmās kā arī atsevišķiem projektiem pārcelti plānotie norises laiki. Ar Cēsu novada pašvaldības atbalstu Cēsīs norisinājās jau par tradīciju kļuvušie - **mākslas festivāls "Cēsīs 2021"**, **sarunu festivāls „Lampa”** gan klātienē, gan tiešsaistē notika 222 pasākumi uz 24 skatuvēm Cēsu pilsētvidē, **festivāls "Čello Cēsīs"** un **"Pētera Vaska mūzikas festivāls"**, **Ielu mākslas festivāls "Tadaa!"**, **"Baltijas Skicēšanas festivāls"**, kā arī tika atbalstītas divas liela mēroga izstādes: **"Starpdisciplināra mākslas, zinātnes un ekoloģijas izstāde "Lauka pētījumi"** un **Brīvdabas izstāde "Laikmetīgā māksla vēsturiskā parkā"** un viena jauna iniciatīva: **"Sansusī vakars Cēsīs"**.

2.3. Piedāvājuma veidošana iedzīvotāju radošai pašizpaušmei

Cēsu Kultūras centrā darbojas **2 kolektīvi radošo prasmju attīstīšanai** – bērnu popgrupa "Hey" un Vaives sieviešu vokālais ansamblis "Tieši tāpēc", kas kopā pulcē 21 dalībnieku. Kolektīvi gan piedalījušies Cēsu Kultūras centra rīkotajos pasākumos, gan bagātinājuši amatiermākslas kolektīvu koncertus. Popgrupa "Hey" šovasar piedzīvojusi īpaši skaistus koncertus, piedaloties svētku "Cēsīs 815" koncertā Ruckas parkā, dziedot kopā ar dziedātāju Elīnu Gluzunovu, kā arī pašā vasaras pilnzieda laikā Cēsu Pils dārzā koncertā "ImKas sapņu grāmata", sadziedoties ar mūziķiem Martu Kristianu Kalniņu, Martu Ritovu un Vidzemes kamerorķestri Andra Veismaņa vadībā. 2021.gada rudenī izskanēja pogrupas 25 gadu jubilejas koncerts "Mūsu diena", kas tika pārcelts no 2020.gada. 2021.gada decembrī popgrupa ar dziesmu ierakstu piedalījās konkursā "Gaismas dziesma Kandavā - 2021", kur iegūta 3.vieta.

2.4. Vidzemes kamerorķestra koncertdarbība

Vidzemes kamerorķestris, kurā muzicē Vidzemes mūzikas skolu pedagogi, absolventi un audzēkņi, turpināja darbību diriģenta Andra Veismaņa vadībā koncertzālē „Cēsīs”.

Vidzemes kamerorķestris 2021. gadā piedalījās 3 koncertprogrammās Cēsīs:

- Svētku "Cēsīs 815" koncerts;
- ImKas sapņu grāmata Cēsu pils dārzā;
- koncerts "Vidzemes talanti" ar Vidzemes mūzikas skolu audzēkņu līdzdalību Vidzemes koncertzālē „Cēsīs”;

2021.gadā netika realizētas divas no plānotajām koncertprogrammām. Rudenī tika plānots un izziņots Vidzemes kamerorķestra 40 gadu jubilejas koncerts, bet Covid-19 pandēmijas ierobežojumu

dēļ, koncerts tika pārcelts uz 2022.gada pavasari. Tāpat noteikto ierobežojumu dēļ netika realizēta Ziemassvētku programma bērniem "Pirmie soļi klasiskajā mūzikā".

3. Tūrisma attīstība Cēsu novadā

3.1. Cēsu novada prioritāro tūrisma veidu attīstības veicināšana

Lai popularizēto vietējo **gastronomisko piedāvājumu** un kultūru, kā arī dotu iespēju baudīt augstvērtīgu ēdienu ikvienam Cēsu iedzīvotājam, 2021.gadā pirmo reizi tika organizēts Street food koncepta ēdienu tirdziņš Rožu laukumā 2021. gada 16.maijā. Ideja pasākumam radās kā alternatīvs veids, lai saskaņā ar tā brīža COVID19 ierobežojumiem varētu īstenot tradicionālo Cēsu pavasara restorānu nedēļu un sniegt atbalstu gastronomijas tūrisma attīstībai. Tajā piedalījās 5 Cēsu novada restorāni, piedāvājot kvalitatīvu maltīti, kas tapusi apmeklētāju acu priekšā. Aptuvenais pasākuma apmeklētāju skaits bija 450 cilvēki. COVID-19 pandēmijas dēļ nācās atcelt Cēsu novada Rudens restorānu nedēļu, kura bija plānota no 2021.gada 30. oktobra līdz 7.novembrim.

Lai izceltu vietējo saimniecību un veicinātu vietējo iedzīvotāju un kopienu iesaisti, Cēsu novads piedalījās Latvijas Lauku tūrisma asociācijas "Lauku ceļotājs" un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras rīkotajā akcijā "Mājas kafejnīcu dienas". Pasākums Cēsu novadā notika 2021. gada 25. un 26. septembrī, tajā piedalījās 12 dalībnieki no Cēsīm, Pārgaujas, Priekuļiem un Amatas. Cēsu tūrisma informācijas centrs bija lokālais projekta koordinators, kā arī īstenoja virkni mārketinga aktivitāšu, tai skaitā dalībnieku plakātu un ēdienkaršu izgatavošanu.

Viena no Cēsu novada tūrisma prioritātēm ir **aktīvā atpūta dabā**. Turpināts 2020.gadā iesāktais darbs pie pasaulē zināmā tūrisma maršruta Svētā Jēkaba ceļš marķēšanas Cēsu novadā. 2021.gadā noslēdzās marķēšana Cēsu novadā, kā arī Cēsu pilsētā tika uzstādīti divi tēlnieka Matiasa Jansona veidoti bronzas gliemežvāki, kas simbolizē Svētā Jēkaba ceļu. Viens gliemežvāks uzstādīts pie Sv. Jāņa baznīcas ieejas, bet otrs atrodas uz Cēsu pils parka akmens kāpņu margas. Kopā ar biedrību "CaminoLavija" uzsākts plānošanas un labākā maršruta izveidošanas darbs teritorijās, kuras tika pievienotas Cēsu novadam pēc administratīvi teritoriālas reformas 2021.gada vasarā, lai 2022.gadā tiktu nomarkēta visa jaunā novada teritorija.

Lai akcentētu un popularizētu **Cēsis kā kultūrvēsturiskā mantojuma galamērķi**, 2021. gadā tika izveidots pastaigu ceļvedis "Jūgendstila ēkas Cēsīs" latviešu, angļu un krievu valodā drukātā veidā, bet materiāla digitālā versija atrodama mājaslapā www.visit.cesis.lv. Cēsu Pils parkā apmeklētājiem sākot ar 2021.gada rudenī tiek piedāvāts uz aplikācijā "Qwixi Tour" bāzēts audio gids "Cēsu Pils parka stāsti", kas ir apmēram 30 minūšu gara pastaiga apvienojumā ar vēstījumu par vēsturiskajām norisēm un ar tām saistītām personībām. Savukārt ar aplikācijas "Roadgames" palīdzību, pieminot Cēsu kauju norises, interesenti tika aicināti no 22.-27.jūnijam uz Tūrisma informācijas centra izstrādātu izzinošu piedzīvojumu spēli komandām "Cēsu kaujas".

Lai izceltu **vietējo mājražotāju un radošo industriju** pārstāvju darbību, 2021.gada decembrim tika izveidoti 2 īpaši atpūtas un iepirkšanās maršruti "Atrod svētku dāvanas Cēsīs!". Viens no tiem pa Cēsu pilsētu, otrs pa Cēsu apkārtni, iekļaujot tūrisma pieturvietas no visām pārvaldēm.

3.2. Tūrisma atbalstošās infrastruktūras pilnveidošana

2021. gadā sadarbībā ar Vaives pagasta pārvaldi tika izveidota jauna pastaigu taka pie Vaives tautas nama – "Kaķupītes literārā dabas taka". Tā ir vidējas grūtības lokveida taka 800 metru garumā, kur pastaigā iespējams doties gan pa nelielu mežu, gan pļavu. Dabas takā izveidots 5 koka skulptūru parks, uzstādītas 3 informatīvas planšetes par teritorijas vēsturi un bioloģisko daudzveidību, 5 norāžu zīmes un 2 informatīvās zīmes, āra bibliotēkas grāmatu skapis un koka nojume ar galdus. QR kodi informatīvajās planšetēs kopsummā 2021. gadā ir skenēti 75 reizes.

2021. gada nogalē stendā Lenču ielā 2, kas atrodas blakus Vienības laukumam, nomainīta novecojušā Cēsu pilsētas karte pret jaunu.

2021. gadā, balstoties uz 2020. gadā veikto pilsētvidē izvietoto virziena norāžu zīmju inventarizāciju un ziņojumu pašvaldībai, tika plānots atjaunot un saremontēt pilsētvidē izvietotās norāžu zīmes, kas virza tūristu plūsmu uz apskates objektiem. Diemžēl, nepietiekami piešķirtā finansējuma dēļ, tika veikta tikai to mazgāšana un nelieli remontu.

3.3. Atbalsts tūrisma uzņēmējdarbībai

2021.gadā COVID19 valsts līmeņa ierobežošanas pasākumi atstāja dramatisku ietekmi uz tūrisma nozari, to gan periodiski apstādinot vispār, gan ļaujot tai daļēji darboties vasaras sezonā, kas rezultējas ar ievērojamu tūristu skaita samazināšanos. TIC iesaistījās informācijas koordinēšanā uzņēmējiem par COVID19 situāciju un valsts atbalsta saņemšanu, kā arī piedalījās dažādās nozares asociāciju darba grupās, lai izstrādātu ieteikumus valsts institūcijām tūrisma nozares atbalstam.

Lai celtu tūrisma pakalpojumu kvalitāti Cēsu novadā, tiek rīkoti **izglītojoši semināri tūrisma uzņēmējiem**. 2021.gadā tādi bija 2. Tūrisma uzņēmēju tikšanās reizē 26.maijā notika lekcija par piedāvājumu veidošanu dažādu ceļotāju vajadzībām. Lekcijā piedalījās 35 dalībnieki. Savukārt rudens uzņēmēju tikšanās laikā 3.novembrī klātesošie varēja piedalīties apmācībās par digitālo mārketingu. Lekciju klausījās 38 cilvēki. Abas uzņēmēju tikšanās notika tiešsaistē platformā "Zoom", aktuālo tēmu izvēle tika balstīta uz Cēsu novada tūrisma uzņēmēju aptaujas rezultātiem.

Cēsu novada tūrisma uzņēmēji regulāri no TIC saņem informāciju par sadarbības partneru un asociāciju rīkotajiem semināriem un apmācībām. Uzņēmējiem gada laikā ir izsūtīti 25 informatīvie e-pasti par dažāda veida semināriem, kursiem un finanšu atbalsta iespējām, kurus reģionā tūrisma nozares attīstībai rīkoja Latvijas tūrisma organizācijas un iestādes.

TIC darbinieki gada laikā 171 reizes **individuāli ir konsultējuši** Cēsu un apkārtnes **tūrisma uzņēmējus** par mārketinga un tūrisma uzņēmējdarbības attīstības jautājumiem. Valstī noteikto COVID19 ierobežojumu dēļ 2021.gadā netika realizēta plānotā informatīvā diena Latvijas gidiem, kā arī netika nodrošinātas prakses vietas tūrisma studentiem.

Aģentūra administrē un izplata "**Cēsu Drauga karti**" ar mērķi rosināt vietējos iedzīvotājus apmeklēt pasākumus Cēsīs un izmantot Cēsu uzņēmēju pakalpojumus atpūtai un izklaidei. Pērn tika radīts jauns Drauga kartes biedru ceļvedis, kas informē kartes lietotājus un citus interesentus par kartes biedru sniegtajiem piedāvājumiem. 2021 .gadā ir izsniegtas un atjaunotas 460 kartes. Pakalpojumus kartes lietotājiem sniedz 53 sadarbības partneri. 2021. gada nogalē Cēsu Drauga kartes lietotāju skaits ir 787 cilvēki. Palielinās sekotāju skaits kartes profilam vietnē Facebook – 785 lietotājs, 2020. gadā bija 661 lietotājs, kā arī izsūtītas 10 jaunumu vēstules uz lietotāju e-pastiem

3.4. Aktuālās tūrisma informācijas nodrošināšana

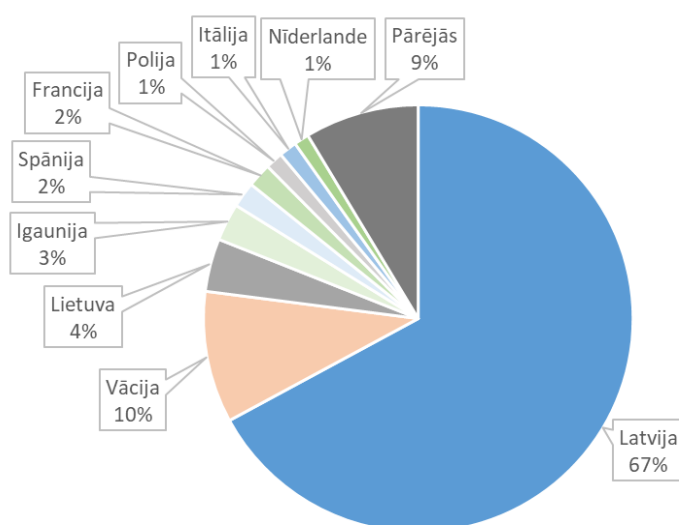
Tūrisma informācijas centrā klātienē pieprasītākās tēmas un pakalpojumi			
Npk	Tēma TOP20	Skaitis	% no kopējā
1	Bukleti	2411	26
2	Daba	830	9
3	Cēsu pils komplekss	758	8
4	Vispārīgi par Cēsīm	664	7
5	Pārgājieni un pastaigas	602	7
6	TIC apskate	575	6
7	Suvenīri	408	4
8	Ēdināšana	366	4
9	Kultūra un vēsture	307	3
10	Drauga karte	250	3
11	Pasākumi	236	3
12	Tualetes	176	2
13	Stāvvietas	148	2
14	Velotūrisms	144	2
15	Naktsmītnes	137	1
16	Transportis	83	1
17	Saimniecības un ražotnes	66	1
18	Banka, naudas maiņa	40	0
19	Ūdentūrisms	33	0
20	Citi	1016	11
Kopā		9250	

Ievērojot valstī noteiktos COVID19 ierobežošanas pasākumus, 2021.gadā klātienē konsultācijām tūrisma informācijas centrs bija slēgts no 01.janvāra līdz 17.aprīlim, kā arī no 21.oktobra līdz 17.novembrim. Pārējā laika periodā TIC ir apkalpojis 6567 personas klātienē un 774 personas pa tālruni, e-pastu vai caur sociālajām vietnēm internetā, kas ir par 21% mazāk, kā 2020.gadā. Pavisam ir **sniegti pakalpojumi**, piemēram, taksometra izsaukšana, naktsmītņu rezervēšana, suvenīru pārdošana, **vai atbildes uz jautājumiem 9250 reizes** klātienē un neklātienē kopā par dažādām tēmām, kuras ar tūrismu ir gan tieša veidā saistītas, gan nesaistītas.

Uz Latvijā un citur pasaulē noteikto COVID19 izplatīšanās ierobežojumu fona, kopumā valstī bija ievērojams tūrisma kritums. Cēsu TIC **fiksēti tūristi no 42 valstīm** (2019.gadā – 82). Salīdzinot ar 2020.gadu, Latvijas tūristu skaits TICā samazinājies par 28%, taču jāņem vērā, ka COVID19 ierobežojumu dēļ tūrisma informācijas centri Latvijā periodiski strādāt nedrīkstēja. Taču Latvijas iedzīvotāju ceļošanas aktivitāte

2021.gadā saglabājusies augsta un sastāda 67% no visiem TIC apmeklētājiem tūristiem.

2021.gada Cēsu TIC apmeklētāju TOP 10 sadalījums % pēc dzīves vietas

Līdz 2022.gada janvāra beigām Centrālā statistikas pārvalde ir apkopojusi datus par 2021. gada trīs ceturkšņiem (janvāris-septembris). Jaunajā Cēsu novadā (Cēsis un apkārtnē, Amatas, Priekuļu, Pārgaujas, Līgatnes un Vecpiebalgas pārvaldes) uz septembra beigām reģistrētas 58 naktsmītnes (1938 gultas vietas), no kurām datus ievāc Centrālā statistikas pārvalde. Salīdzinot ar 2020.gadu, nakšņotāju

skaitis ir krities. Līdz 2021.gada septembra beigām visā Cēsu novadā nakšņojuši 26569 cilvēki (2020. gadā kopā 27902, bet līdz septembra beigām 27145). Uzturēšanās ilgums novada tūrisma galamērķos ir nedaudz audzis: vidēji 1,55 diena 2021.gadā salīdzinot ar 2020.gada rādītājiem par to pašu laika posmu - 1,79 diena.

2021.gadā ņemot vērā vērienīgo tūristu skaita kritumu, atceltos prezentācijas pasākumus un pašvaldībā ieņemto ZerooWaste (bezatkritumu) virzienu, lielāks uzsvars tika likts uz informācijas sniegšanu internetā, tāpēc drukāto materiālu apjoms tika samazināts. TIC izdotie drukātie informatīvie materiāli:

- 1) Atjaunota Cēsu pilsētas A4 tūrisma karte. Drukāta latviešu valodā (2000 eks.);
- 2) Atjaunota tūrisma karte "Cēsis un apkārtnes". Drukāti latviešu valodā (500 eks.), angļu valodā (1500eks.), krievu valodā (1500eks.);
- 3) Cēsu Drauga kartes informatīvais ceļvedis latviešu valodā (1000 eks.);

Pastaigu maršruts "Jūgendstila ēkas Cēsīs" latviešu valodā (1500 eks.), angļu valodā (1500 eks.) un krievu valodā (1500 eks.)

Cēsu tūrisma vietne www.turisms.cesis.lv (visit.cesis.lv; tourism.cesis.lv) ir gan tūrisma piedāvājuma popularizētāja, gan arī reizē Cēsu un apkārtnes tūrisma uzņēmēju datu bāze. 2022.gada sākumā tajā reģistrēti 309 tūrisma pakalpojumu sniedzēji un objekti. Gada laikā lapu apmeklējuši 151 668 unikālie lietotāji, 588 189 skatījumi, vidējais viena cilvēka lapā pavadītais laiks – 1,44 minūtes. Unikālo apmeklētāju skaits salīdzinot ar 2020.gadu ir audzis gandrīz divas reizes (2020.gadā 135 127 unikālo lietotāju). Tūrisma mājas lapas apmeklētāji varēja iegūt informāciju arī ar virtuālā asistenta (čatbota) "Vendis" palīdzību. Lai tas varētu atbildēt uz jebkuru jautājumu, TIC darbinieku pienākumos ietilpst tā trenēšana jeb atbilžu sagatavošana uz jautājumiem, kurus čatbots nav mācējis atbildēt, un to ievadīšana administrēšanas sistēmā, kā arī asistenta trenēšana, lai tas varētu atbildēt uz jautājumiem par visu jauno Cēsu novadu. Gada laikā sagatavotas atbildes uz vairāk kā 1000 iesniegtajiem jautājumiem.

Sociālajā vietnē **Facebook** Cēsu TIC aktīvā apritē ir divi konti – "Tūrisms Cēsīs" latviešu valodā (uz 09.02.2021. – 8260 sekotāji) un "Visit Cesis Latvia" angļu valodā (uz 09.02.2021. – 1937 sekotāji). 2021.gadā lapā "Tūrisms Cēsīs" tajā tika organizēti 2 konkursi. Bilde *Instagram* vietnē tiek atzīmētas ar tēmturiem #VisitCesis un #Cesu_novads. Cēsu TIC administrē arī 1 kontu portālā **Twitter** latviešu valodā – VisitCesis (2354 sekotāji).

TIC darbinieki uztur un atjauno arī informāciju par Cēsu novada tūrisma piedāvājumiem "EnterGauja" un "ViaHanseatica" mājas lapās un aplikācijās latviešu, krievu, angļu, vācu un igauņu valodās. Kopš 2018.gada pilsētai ir arī sava tūrisma aplikācija "Explore Hansa. Explore Cēsis". Tajā iekļauti pilsētas objekti, ēdinātāji, naktsmītnes, WC, auto stāvvietas, maršrutu piedāvājumi, pasākumi, pastaigu maršruti un papildus servisa informācija tūristiem latviešu, angļu, krievu, vācu un igauņu valodās. Uz 2021.gada 30.decembri aplikācija veikalos tikusi lejupielādēta vairāk kā 250 reizes, taču tas ir uz pusi mazāk, kā 2020.gadā.

3.5. Cēsu kā tūrisma galamērķa atpazīstamības veicināšana

Aģentūra ir turpinājusi sadarbību tūrisma veicināšanai Gaujas Nacionālā parka (GNP) klastera "EnterGauja" ietvaros, popularizējot Cēsis ārzemēs un veicinot tūrisma eksportu. Sadarbībā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru un "EnterGauja" 2021.gadā tika organizētas 3 žurnālistu vizītes, kad Cēsis viesojās mediju pārstāvji no Lietuvas, Igaunijas, Vācijas un Ukrainas, kā arī 4 Instagram blogeru vizītes. Cēsu novada tūrisma objekti un pasākumi ir iekļauti interneta vietnē entergauja.com, aplikācijā "EnterGauja" un tūrisma ceļvedī latviešu, angļu, krievu un vācu valodās. Sadarbībā klasteri arī tapušas 2 virtuālās ekskursijas ar Cēsu Viduslaiku pils gidiem, kuras tika demonstrētās *Facebook.com* un *Youtube.com* kanālos 2021.gada pavasarī, kā arī publicēti mērķētie reklāmraksti par Cēsu novada

tūrisma piedāvājumu žurnālos BalticOutlook, Mājas Viesis, Ecolines, Beautiful Baltics, National Geographic (Igaunija) un raksts Delfi.lt .

Aģentūra koordinē Cēsu novada darbību starptautiskajā mūsdienu **Hanzas pilsētu asociācijā**, kā arī darbojas asociācijas Tūrisma darba grupā. Šogad Cēsu novada tūrisma piedāvājums klātienē tika popularizēts Starptautiskajās Hanzas dienās Rīgā, Esplanādē 21. un 22.augustā, kur vienkopus varēja sastapt 32 Cēsu un Straupes amatniekus un mājražotājus. Presentāciju vietu pa abām dienām kopā apmeklēja vairāk kā 600 interesenti, no kuriem lielākā daļa bija rīdzinieki.

Joprojām turpinās sadarbība ar 2012.-2014.gadā realizētā projekta "VIA HANSEATICA" iesaistītajiem partneriem un kopīgi popularizēts projekta rezultātā izveidotais tūrisma piedāvājums. 2021.gadā sadarbībā ar ReTV tika veidots raidījums "Veiksmes formula", kur Cēsu novada tūrisma objektus varēja redzēt divos sižetos. Tāpat 2021. gada nogalē norisinājās interaktīva spēle "Sniega vīru paslēpes Vidzemē", kurā tika iekļauti Cēsu novada objekti.

4. Komunikācija ar sabiedrību

Aģentūra sadarbībā ar Cēsu novada pašvaldības Komunikācijas nodaļu nodrošinājusi **regulāru informācijas izsūtīšanu medijiem un publicēšanu** Cēsu interneta mājas lapā, laikrakstā "Druva" un laikrakstā „Cēsu Vēstis”, kā arī 6 dažādos kontos platformā Facebook.

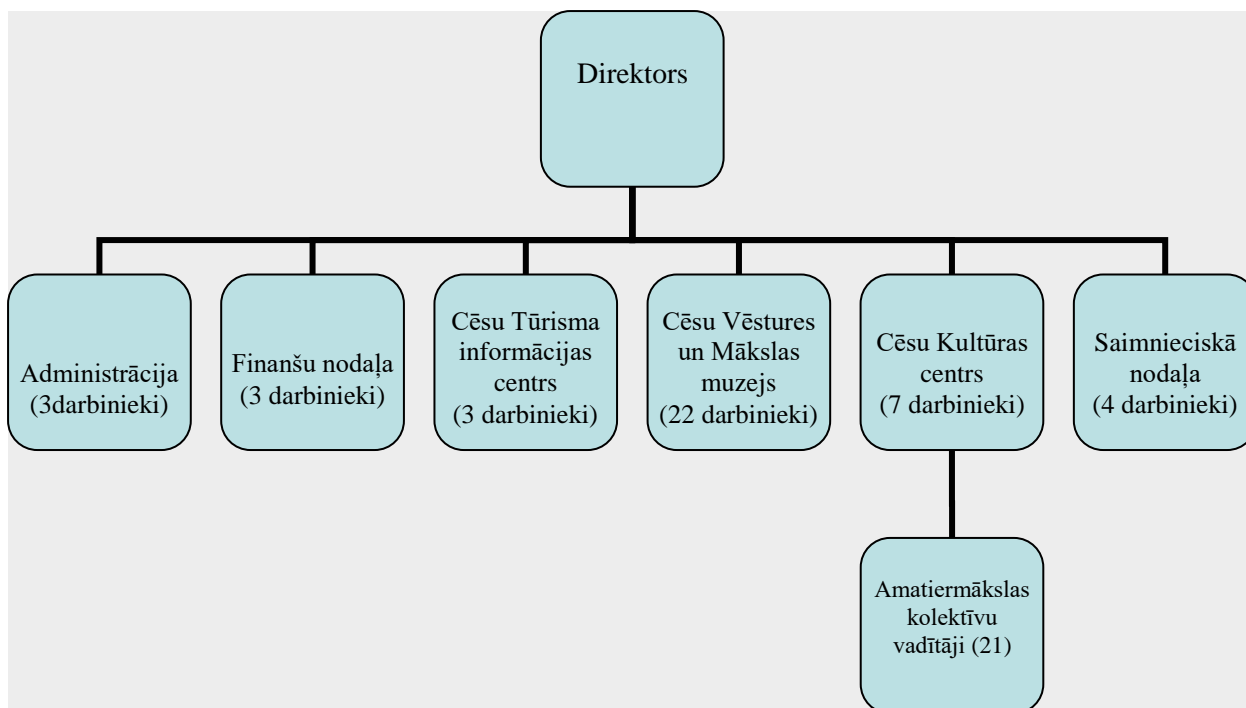
Aģentūra uzturējusi vairākus profilus sociālajā interneta platformā *Facebook*, informējot par muzeja un kultūras centra darbību vietējos iedzīvotājus, kā arī potenciālos Cēsu pils kompleksa un Cēsu novada viesus latviešu un angļu valodās. Regulāri papildināta informācija www.cktc.cesis.lv. Tās lietotāji var iepazīties ar aģentūras darbības jomām un stratēģiju, realizētajiem projektiem, finišēšanās piesaistes iespējām kultūras aktivitātēm, kā arī tajā var iegūt informāciju par aģentūras sniegtajiem maksas pakalpojumiem, īslaicīgās reklāmas izvietojuma un tirdzniecības nosacījumiem.

Īpaši aktīva 2021.gadā ir muzeja komunikācija vietnē facebook.com/cesumuzejs, kur aktīvi katru dienu ievietota informācija ne tikai par aktualitātēm muzejā, bet arī popularizēts Cēsu Muzeja krājums. Iknedēļas viktorīnas ietvaros cēsniekiem ir iespēja vairāk uzzināt par sava muzeja krājumu un Cēsu pilsētas vēsturi. 2021.gada decembrī vietnei "Cēsu Vēstures un Mākslas muzejs" bija 3646 sekotāju, bet vietnei "Cēsu Pils" - 4087. Pandēmijas laikā liels uzsvars ir bijis tieši uz komunikācijas rīkiem interneta vidē, regulāri stāstot par muzeju un veidojot piedāvājumu digitālā vidē.

5. Aģentūras saimnieciskā darbība un finanses

5.1. Aģentūras organizatoriskā struktūra un darbinieki

Aģentūrai direktors un 6 nodaļas. Aģentūras uzraudzību pašvaldībā līdz administratīvi teritoriālajai reformai veica domes priekšsēdētājs, pēc tās domes priekšsēdētāja vietnieks.

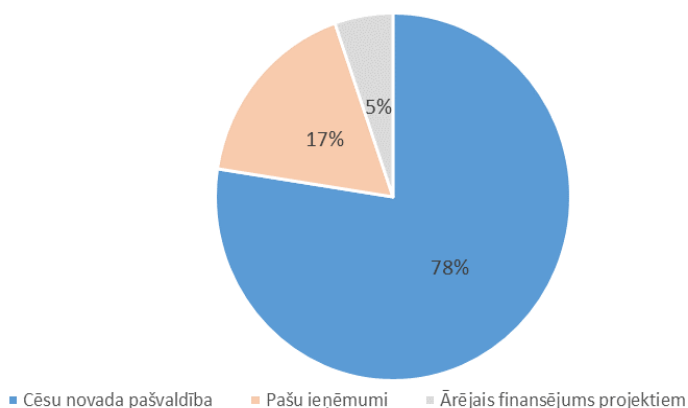

Uz 2021.gada 31.decembri aģentūrā uz 46 amata vietām ir 43 darbinieki, 3 atrodas ilgstošā prombūtnē, un 21 amatiermākslas kolektīvu vadītāji. 2021.gadā sakarā COVID19 ietekmi netika pieņemts neviens sezonāls darbinieks un visa gada garumā netika aizpildītas atbrīvojušās vakantās darba vietas. Vidējais darbinieku vecums 43gadi.

2021.gadā aktīvi iesaistījās kultūras un tūrisma nozaru pārvaldības modeļu pēc administratīvi teritoriālās reformas izstrādē, taču, ņemot vērā, ka gan kultūras, gan tūrisma nozares jaunajā novadā katrā no pievienotajām teritorijām ir darbojušās pēc citiem principiem, process izrādījās darbietilpīgāks, nekā plānots un modeļi izstrādāti netika. Darbs turpinās 2022.gadā, un tāpēc arī tika nolemts 2021.gadā darbu pie aģentūras vidēja termiņa attīstības stratēģijas 2022. – 2026. gadam izstrādes neuzsākt, kamēr nebūs izveidoti jaunie pārvaldības modeļi.

5.2. Finanšu resursi un budžets

Pamatbudžeta ieņēmumi EUR 2021.gadā %

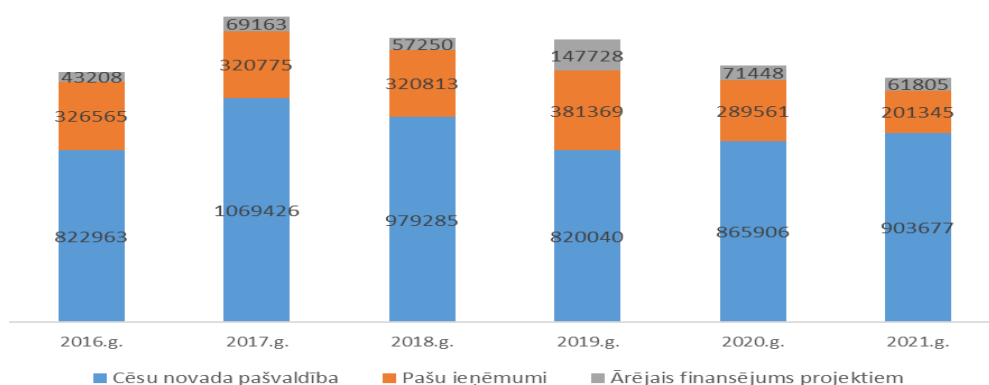

Aģentūras pamatbudžeta ieņēmumi 2021.gadā bija **1166827 EUR**, no tiem:

- Cēsu novada pašvaldības finansējums – 903 677 EUR;
- ārējais finansējums projektiem u.tml. – 61 805 EUR,
- pašu ieņēmumi – 201 345 EUR.

2021. gadā Aģentūras pamatbudžeta kopējie ieņēmumi, salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata gadu, samazinājušies par 60 088 euro jeb 4.89%, tsk. pašu ieņēmumu samazinājums, kuru būtiski ietekmēja valstī noteiktie COVID19 ierobežošanas pasākumi. Palielinājies piesaistīto finanšu līdzekļu apjoms kultūras pasākumu un projektu īstenošanai no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, Vidzemes plānošanas reģiona un citām pašvaldībām. Par 4.32% pieaudzis Cēsu novada pašvaldības finansējums 2021.gada kultūras pasākumu norisēm Cēsīs.

Aģentūras pamatbudžets 2014.-2021.gadā, EUR

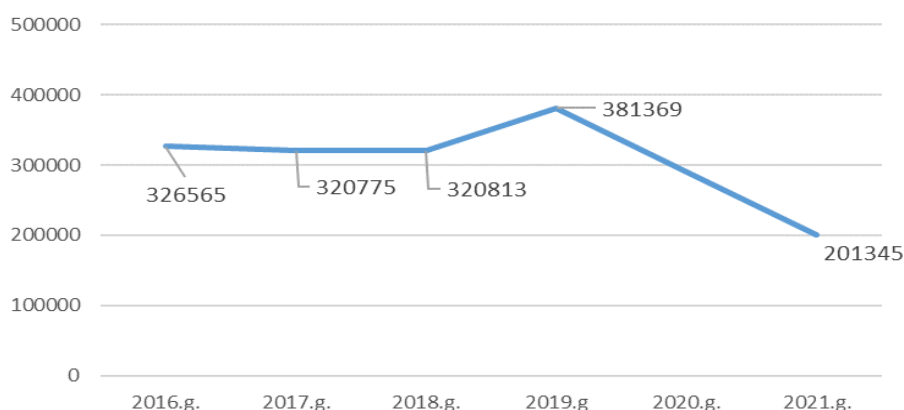
Aģentūras pašu ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem 2021.gadā ir 201 345 EUR, tai skaitā:

- ieejas maksas ieņēmumi – 142 692 EUR,
- ieņēmumi no biļešu realizācijas – 4 330 EUR,
- nomas maksas ieņēmumi – 13 962 EUR,
- ieņēmumi no suvenīru, grāmatu tirdzniecības – 13 554 EUR,
- ieņēmumi no saņemtajām pašvaldības nodevām par reklāmas izvietojumu un tirdzniecības atļauju izsniegšanu – 2 479 EUR,
- pārējie ieņēmumi (gidu ekskursijas, gidu kursi, Cēsu svētku pasākumu atbalstītāju ieņēmumi) – 24 328 EUR.

2021. gadā Aģentūra nav saņēmusi ziedojumus un dāvinājumus. Saņemts gala maksājums 13 685 EUR no vadošā partnera (Gotlande) par projekta „Hanzas vērtības ilgtspējīgai sadarbībai (HANSA)” Nr.CB110 īstenošanu.

Neliela mēroga projektu īstenošanai pamatbudžetā piesaistīti kopā 48 120 EUR no Valsts Kultūrkapitāla fonda, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, Vidzemes plānošanas reģiona, Smiltenes novada pašvaldības: Viduslaiku pils konservācijai, izpētei 35 100 EUR, arheoloģiskajiem izrakumiem Pils ielā 1, Cēsīs 4 590 EUR, Cēsu Vēstures un Mākslas muzeja izstāžu darba atbalstam 4 700 EUR, bronzas un dzelzs senlietu konservācijai 1 000 EUR un kultūras pasākumu organizēšanai 2 730 EUR.

Aģentūras pašu ieņēmumi 2016.-2021.gadā, EUR

2021. gadā Aģentūras pašu ieņēmumi, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, samazinājušies kopā par 88 216 EUR. Par 40.5% samazinājušies ieņēmumi par ieejas maksām. Pašu ieņēmumu samazinājums saistīts ar apmeklētāju skaita samazināšanos un organizēto pasākumu skaita kritumu ceļošanas un saskarsmes ierobežojumu dēļ vīrusa COVID19 ietekmē. Epidemioloģiskās drošības dēļ Aģentūras struktūrvienības bija slēgtas publiskiem apmeklētājiem periodos: 01.01.-05.05.2021. un 21.10.-16.11.2021.

Aģentūras pamatbudžeta izdevumi 2021.gadā kopā 1 205 253 EUR, no tā:

- atalgojums – 460 064 EUR,
- darba devēja sociālās apdrošin. iemaksas, pabalsti un kompensācijas – 130 313 EUR,
- mācību, darba un dienesta komandējumi un dienesta, darba braucieni – 573 EUR,
- pakalpojumi – 471 884 EUR,
- krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs – 58 723 EUR,
- sociālie pabalsti – 2 647 EUR,
- transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība (projekta priekšfinansējuma transferts) – 529 EUR,
- kapitālie izdevumi – 80 520 EUR.

2021.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata gadu, Aģentūras pamatbudžeta kopējie izdevumi palielinājušies par 81 374 euro. Pieaugusi Aģentūras darbinieku atbildība saistībā ar darba devēja atvaļinājuma pabalsta apmēra izmaiņām saskaņā ar darba koplīgumu, kā arī mainoties minimālai mēneša darba algai atbilstoši likumdošanai.

Palielinājušies kapitālie izdevumi, jo 2021.gadā veikti ieguldījumi Cēsu Viduslaiku pils konservācijā, Cēsu Jaunās pils jumta atjaunošanā un Veccēsu pils mūra Riekstu kalnā-pilskalnā konservācijā, ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu izveidota Cēsu Viduslaiku pils interaktīvā tūre - digitāls apskates maršruts cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem un aplikācija „Cēsu namu stāsti”.

5.3. Nekustamā īpašuma apsaimniekošana.

Aģentūras valdījumā vai apsaimniekošanā darbības nepārtrauktības nodrošināšanai un funkciju veikšanai Cēsu novada pašvaldība ir nodevusi sekojošus **17 objektus**,

- Cēsu Viduslaiku pilsdrupas, Pils laukums 11;
- Cēsu Jaunā pils, Pils laukums 9;
- Cēsu Izstāžu nams, Pils laukums 3;
- Cēsu Pils parks;
- Muzeja krātuves un darba kabineti Gaujas iela 6;
- Muzeja atvārtā krātuve un restauratoru darbnīca L.Skolas 6;
- Deju māja, Raunas iela 6a;
- Kučieru namiņš, Pils laukums 1;
- Kultūras mantojuma pārvalde, Pils laukums 5;

- Birojs un TIC, Baznīcas laukums 1;
- Ruckas muiža (nodota apsaimniekošanā Ruckas mākslas fondam);
- Skolas6 aktu zāle un sporta zāle (nodota lietošanā Pasaules Latviešu mākslas centram);
- 4 pilsētas sabiedriskās tualetes;
- Daļa no Vaives Tautas nama.

Nepietiekamā telpu daudzuma dēļ, deleģēto funkciju nodrošināšanai Aģentūra papildus nomā Kultūras centra biroju Raunas ielā 12, amatiermākslas mēģinājumu telpas pēc nepieciešamības CATA kultūras namā Poruka ielā 8, telpas muzeja krājumam Gaujas ielā 8 un Poruka ielā 8, kā arī noliktavu parka pasākumu aprīkojumam Ed.Veidenbauma ielā.

Atsevišķu vēsturisko ēka tehniskais stāvoklis ir uzskatāms par sliktu, piemēram, Aģentūras biroja ēkas fasāde Baznīcas laukumā 1, laika gaitā nolietojusies, un tās vizuālais tēls nav atbilstošs Cēsu kultūras mantojuma iestādei Cēsu vecpilsētā. Fasādes stāvokļa uzlabošanas darbi bija plānoti 2021.gadā, taču būtiski samazināto pašu ieņēmumu dēļ tas netika īstenots. Darbi pārcelti uz 2022.gadu.

Kopš valsts nozīmes kultūrvēsturiska pieminekļa Cēsu Jaunās pils renovācijas darbiem ir pagājuši vairāk kā 10 gadu. Ņemot to vērā, kā arī klimata izmaiņas, kuru rezultātā gada laikā Latvijā tiek novēroti vairākkārtīgi sasalšana-atkušanas periodi, Jaunās pils ēkai tiek pievērsta pastiprināta tehniskā stāvokļa uzraudzība. 2021.gadā tika veikti neatliekami remontdarbi jumtam, kā rezultātā tika nomainīti bojātie jumta kārneņi, kā arī salabotas vietas, pa kurām caur jumtu ēkā iekļuva mitrums. Tika uzsākti pils balkona projektēšanas darbi, lai 2022.gadā veiktu tā remontu, kā arī pils apmeklētāju centrā veikts sienu plaisu monitorings. Vasarā ventilācijas dzesēšanas iekārtas caurules avārijas dēļ, notika glikola noplūde Lielajā salonā, tāpēc telpā nekavējoties tika veikti restaurācijas darbi.

Cēsu Pils parks ir viena no galvenajām brīvdabas pasākumu norises vietām Cēsīs. 2020.gada pavasarī tika konstatēts Riekstu kalna mūra daļējs noslīdējums, un 2021. gada pavasarī mūris ir nostiprināts un atgriezts tā sākotnējais stāvoklis. Vasarā ar īsiem intervāliem vairākkārtīgi parks piedzīvoja lielus vējus un ļoti spēcīgas lietusgāzes. Tā rezultātā vairāki koki tika izgāzti ar visu sakņu sistēmu, tika organizēta to likvidēšana. Tomēr visbūtiskākie bojājumi tika nodarīti uzbēruma valnim gar veco alus darītavu aiz publiskās tualetes un celiņiem. To remontiem needz apdrošinātāji, nedz pašvaldība finansējumu nepiešķir, tāpēc remontdarbi tika pārcelti uz 2022.gadu.

Aģentūrai lietošanā ir nodotas telpas Raunas ielā 12 nodaļas „Cēsu Kultūras centrs” biroja darbībai, amatiermākslas kolektīvu mēģinājumiem, koncertdarbībai un amatiermākslas inventāra noliktavai, kā arī zāle Raunas ielā 6a amatiermākslas deju kolektīvu mēģinājumu nodrošināšanai un divas telpas L.Skolas ielā 6 muzeja izglītojošo programmu norisei un restaurācijas darbnīcai. Kultūras funkciju nodrošināšanai aģentūrai ir nodota lietošanā daļa no Vaives Tautas nama Vaives pagasta “Kaķukrogā”, kurā tiek rīkoti pasākumi, notiek amatiermākslas kolektīvu mēģinājumi un darbojas lietišķās mākslas studija “Vaives amatu māja”. Aģentūras apsaimniekošanā ir 4 Cēsu pilsētas publiskās tualetes.

Aģentūras valdījumā esošais vietējās nozīmes kultūras piemineklis “Ruckas muiža” Piebalgas ielā 19, Cēsīs 2016.gadā uz bezatlīdzības apsaimniekošanas līguma pamata līdz 2023.gada 30.jūnijam nodots sabiedriskā labuma organizācijai - nodibinājumam “Ruckas mākslas fonds” kultūras jomas rezidenču darbībai. Fondam ir uzticēts veikt arī ēkas un pieguļošās parka teritorijas apsaimniekošanu un uzturēšanu. 2021.gadā fonds ir veicis kosmētisko remontu lielā daļā telpu, kā arī ēkas fasāde tika izmantota vienā no mākslas projektiem un ir kļuvusi estētiski pievilcīgāka. Arī Ruckas parks 2021.gada vējos zaudējis vairākus senus kokus, tāpēc jau tuvākajā laikā plānots uzsākt darbu pie parka bioloģiskās daudzveidības uzlabošanas.

Īpaši atzīmējama 2021.gadā arī jautājuma virzība saistībā ar jaunu krājuma glabātavu būvniecību Cēsīs. Konceptuālā vīzija 2020.gada novembrī tika prezentēta Latvijas muzeju padomē un iegūts atzinums, ka Muzeja krājuma glabātavu būvniecību iekļaujama Latvijas muzeju nozares

stratēģijā 2021.-2027. gadam un Latvijas kultūrpolitikas pamatnostādnēs. 2021.gadā Muzejs aktīvi strādājis, lai krājuma glabātavu celtniecību iekļauj kā prioritāru jaunā Cēsu novada plānošanas dokumentos un attīstības plānos. 2021. gada nogalē, Cēsu novada pašvaldībai sadarbojoties ar LR Kultūras ministriju, pieņemts konceptuāls lēmums būvēt Muzeja un Latvijas Valsts arhīva Vidzemes reģiona apvienotās krātuves – krātuvju kompleksu Cēsīs. 2021. gada decembrī Cēsu muzejs izstrādājis krājuma glabātavu specifiku. 2022.gadā plānots parakstīt vienošanās protokolu starp Cēsu novada pašvaldību un LR Kultūras ministriju par kopēju sadarbību krātuvju kompleksa būvniecībā, 2022.gada vasarā izsludināt tehniskā projekta konkursu un 2025.gadā ēku nodot ekspluatācijā.

5.4. COVID – 19 ietekme

2021.gadā COVID19 ietekme uz aģentūras darbību ir bijusi ļoti būtiska ne vien tiešā veidā Latvijā noteikto ierobežojumu un augsto saslimstības rādītāj dēļ, bet arī sasaistē ar dažādiem procesiem pasaulē, jo aģentūras darbības jomas ir tajās nozarēs, kuras 2021.gadā ierobežojumi Latvijā skāra visvairāk – tūrisms, kultūras pasākumi, izglītība.

- Aģentūras struktūrvienības bija slēgtas publiskiem apmeklētājiem periodos: 01.01.-05.05.2021. un 21.10.-16.11.2021. Tā rezultāta iestādei nebija iespējas nodrošināt pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību un nodrošināt plānoto finanšu plūsmu. Prognozēts, ka 2022.gadā, atceļot COVID19 ierobežojumus, situācija uzlabosies;

- attālinātais darbs gan veicināja darbiniekiem jaunu prasmju un zināšanu apguvi, gan arī radījis atsvešinātību darbinieku vidū un komandas sajūtas mazināšanos, neskatoties uz dažādu motivējošu un emocionālo noturību stiprinošu aktivitāšu un apmācību īstenošanu. Sagaidāms, ka 2022.gadā attālinātā darba iespējas darbinieki turpinās izmantot, jo Aģentūra ir radījusi apstākļus šāda veida darbu veikšanai, starp tiem arī elektronisko visa veida dokumentu aprites sistēmu;

- netika nodrošinātas darba vietas sezonas darbiniekiem un pašvaldības finansētas īslaicīgās nodarbinātības darba vietas skolēniem, kā arī netika aizpildītas atsevišķas pastāvīgā darba vakances;

- tikai aizliegts rīkot masu pasākumus, savukārt mazāka mēroga pasākumos tika noteikts ievērot īpašas epidemioloģiskās prasības, kā rezultātā netika realizēta virkne no plānotajiem pasākumiem vai arī tie notika virtuālā formātā;

- tika apturēta amatiermākslas koncertdarbība un mēģinājumi vai bija liegumi to darīt klātienē formātā, kas nākotnē var atstāt ietekmi gan uz amatiermākslas kolektīvu darba kvalitāti, kolektīvu dalībnieku skaita samazināšanos un radīt kolektīvu vadītāju maiņu vai pat trūkumu;

- valstī samazinājās tūristu skaits, tika noteikti darbības ierobežojumi tūrisma uzņēmējiem, kas liedza realizēt virkni ieplānoto tūristu piesaistes un mārketinga aktivitāšu;

- tika atlikti vairāki aģentūras valdījumā esošās infrastruktūras remontu un labiekārtošanas pasākumi, kuru izmaksas tika plānots segt no pašu ieņēmumiem;

- darbinieku saslimšana ar COVID19 vai nokļūšana karantīnā kā kontaktpersonām ietekmēja darbu izpildes termiņus un kvalitāti. Paredzams, ka nākotnē šādas situācijas var atkārtoties.

Vērojot vīrusa izplatību un prognozējot tendences 2022.gadam, uzskatāms, ka arī 2021.gadā vīrusa ietekme saglabāsies visi iepriekš uzskaitītie riski, kas liks arī nākotnē ātri reaģēt uz situācijas izmaiņām un meklēt jaunus un inovatīvus risinājumus aģentūras sniegto pakalpojumu nodrošināšanai un deleģēto uzdevumu realizēšanai, kā arī liks rūpīgi plānot un realizēt finanšu pārvaldību. Lai arī pieredze un apgūtās prasmes, strādājot COVID19 apstākļos 2021.gadā, ir ļoti noderīgas, lai uzlabotu aģentūras reaģēšanas spēju uz apstākļu izmaiņām 2022.gadā, tomēr, ņemot vērā vīrusa spēju mutēt un izplatīties un tā milzīgo ietekmi uz sabiedrību un ekonomiku kopumā, visus riskus un ietekmes apjomus aģentūras darbībā paredzēt nav iespējams.

6. Aģentūras prioritārie darbības virzieni 2022.gadam

- Aktīva līdzdarbība Cēsu novada tūrisma un kultūras jomu pārvaldības modeļu un attīstības stratēģiju izstrādē un sekmīga to realizēšana;
- Aktīva iesaiste kopīgas Cēsu Vēstures un Mākslas muzeja krātuvju un Valsts reģionālā arhīva ēkas būvniecības dokumentācijas izstrādē;
- Sagatavot kritiskā tehniskā stāvoklī esošo Cēsu pils daļu – A korpusa A sienas, R torņa vītņu kāpņu posma un priekšpils apkārtmūra fragmentu – konservācijas projektus, darbu apjomu sarakstus un kontroltāmes, tādējādi noslēdzot pils restaurācijas projekta otrās kārtas sagatavošanas darbu posmu;
- Piesaistot finansējumu no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, pabeigt priekšpils rietumu torņa iekšsienu konservāciju, tādējādi noslēdzot šīs kultūrvēsturiski vērtīgās būves saglabāšanas darbu pirmo kārtu;
- Īstenojot sistemātisku un dažādas jomas aptverošu izpēti procesu, publicēt “Cēsu pils rakstu” 4. sējumu un, iesaistot vietējos un ārvalstu speciālistus, sagatavot saturu “Cēsu pils rakstu” 5. sējumam;
- Radīt jaunu interpretācijas projektu piedāvājumu Cēsu pils kompleksa apmeklētājiem un nodrošināt augstvērtīgu jau esošo produktu pieejamību;
- Cēsu Vēstures un mākslas muzeja jaunu digitālo muzejpedagoģisko programmu izveide, muzeja krājuma un izstāžu digitalizācija;
- Cēsu Izstāžu nama atpazīstamības veicināšana un piedāvājuma satura pilnveidošana, rentabilitātes un konkurētspējas uzlabošana;
- Latvijas Dziesmu un deju svētku tradīcijas nepārtrauktības nodrošināšana COVID-19 pandēmijas apstākļos Cēsu novadā;
- Cēsu Drauga kartes piedāvājuma attīstīšana un atpazīstamības paaugstināšana jaunajā Cēsu novadā;
- Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu attīstību un ieviešanas nodrošināšana aģentūras ikdienas darbā un publisko pakalpojumu sniegšanā, jo īpaši tūrismā.

Pašvaldības aģentūras
„Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” direktore

Andra Magone

Andra Magone, telefons 29154367
andra.magone@cesis.lv